

Hur står det till med den personliga integriteten? En kartläggning av Integritetskommittén Delbetänkande av Integritetskommittén (SOU 2016:41)

Ju2016/04398/L6

1 Sammanfattning

Skatteverket lämnar synpunkter på bedömningarna om e-förvaltning. Det är viktigt att det inte finns hinder för en effektiv förvaltning samtidigt som den personliga integriteten är viktig. I remissvaret lämnar Skatteverket också ett förslag om utökad integritetsskydd vid kreditupplysningar.

I övrigt lämnar Skatteverket synpunkter på bedömningarna om myndigheter i sociala medier, e-post samt förslaget om Datainspektionens roll. Som en del av Datainspektionens uppgift bör ingå att främja e-förvaltningen.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 E-förvaltning (avsnitt 3.7.5 och 11)

Informationshantering inom och mellan olika myndigheter (3.7.5)

Det är viktigt att hinder mot en effektiv förvaltning tas bort. Myndigheter ska kunna samverka effektivt och myndigheter behöver i sin verksamhet tillgång till relevant information. Det bör t.ex. vara möjligt att inom Skatteverkets folkbokföringsverksamhet kunna använda relevant information från beskattningsverksamheten och vice versa. Det bör också vara möjligt att utbyta information med den brottsutredande verksamheten.

Samtidigt vill Skatteverket poängtera att det enligt vår bedömning går att främja en effektiv e-förvaltning utan att den personliga integriteten försämras. Skatteverkets bedömning är att det inte är informationsdelningen inom och mellan myndigheter i sig som innebär en påtaglig risk för den personliga integriteten, utan hur informationen och behörigheter hanteras. Det finns tekniska förutsättningar för en effektiv hantering av behörigheter och hur behörigheterna används. Hur ett avvägt elektroniskt utbyte av relevant information - med bibehållet integritetsskydd - kan ske framgår t.ex. av vägledningen ”Elektroniskt informationsutbyte – en vägledning för utlämnande i elektronisk form” från e-samverkansprogrammets (eSam) juridiska expertgrupp.

Sammantaget är det viktigt för en effektiv verksamhet som präglas av digitala lösningar att ändra reglerna om utbyte av information såväl inom myndigheten som mellan myndigheter och reglerna om hur myndigheter får registrera och behandla uppgifter. Med dagens regler

begränsas t.ex. Skatteverkets möjligheter genom att information bara i viss utsträckning får lämnas mellan myndigheter och mellan verksamhetsgrenar inom myndigheter.

Informationsutbyte med enskilda (3.7.5 och 11.1.8)

Skatteverket framhåller att eget utrymme, digitala lagringsplatser som kan användas av enskilda i deras kontakter med myndigheten eller i ärenden som på något sätt berör myndigheten, är ett viktigt koncept som utgör grunden för en effektiv e-förvaltning. Det är även en förutsättning för att en modern myndighet ska kunna uppfylla sin serviceskyldighet gentemot privatpersoner och företag.

Beträffande personuppgiftsansvarig för s.k. nyttoinformation anser Skatteverket att det är myndigheten som ska bedöma om myndigheten är ansvarig. Skatteverket följer därmed vägledningen från eSams juridiska expertgrupp.

Medborgarprofilering och kontroller på nätet (3.7.5 och 11.1.9)

Kommittén bedömer att sådan kontrollverksamhet hos myndigheter, som syftar till att bedöma risken för fel utifrån händelser och situationer, innebär allvarliga risker för den personliga integriteten. Kommittén menar dock att det samtidigt måste beaktas att det är synnerligen angeläget, både ur det allmännas och ur medborgarnas perspektiv, att myndigheterna på ett effektivt sätt kan använda sig av egna data och av nätet för att förebygga misstag och oegentligheter.

Skatteverket bedömer att det nuvarande författningsstödet inte ger verket tillräcklig möjlighet att inom t.ex. beskattningsverksamheten, innan det finns ett ärende, göra urval på det sätt som är önskvärt. Reglerna om vilka uppgifter Skatteverket får registrera och hur de får registreras och behandlas påverkar Skatteverkets möjligheter bl.a. genom att uppgifter måste gallras efter kort tid. Dessa begränsningar innebär hinder för att på ett effektivt sätt samla in och behandla uppgifter för urvalsändamål.

Det måste vara möjligt att riskvärdera händelser och icke-händelser, eftersom det väsentliga för att hitta fel är vad människor och företag gör. Erfarenheter visar att vissa händelser (livssituationer eller affärshändelser) kan innehålla fler fel än andra. Det kan vara oavsiktliga fel på grund av komplicerade regler eller fel är mer vanligt förekommande för vissa händelser. Även när en händelse saknas där man förväntar sig en händelse kan vara av intresse (icke-händelse). Det måste även vara möjligt att använda data från flera olika källor och att urval kan göras frikopplat från ett ärende (t.ex. från uppgifter i en deklaration).

Skatteverket strävar dock inte efter att göra allmänna riskprofiler över enskilda personer (medborgarprofilering). Sådana allmänna riskprofiler över alla eller stora grupper av medborgare eller företag är varken effektiva eller försvarbara ur ett integritetsperspektiv.

Det är viktigt att Skatteverket har möjlighet att upptäcka och motverka fel i syfte att åstadkomma riktiga beslut om t.ex. beskattning. Skatteverket efterlyser därför en reglering som ger möjlighet att göra riskbedömningar med hög träffsäkerhet i urval och som därmed stödjer hur vi vill kunna arbeta i framtiden. Möjligheten att använda data från externa källor i kombination med interna data om t.ex. individer redan innan det finns ett ärende behöver

utökas. Hänsyn till den personliga integriteten måste väga tungt men också vägas mot hur allvarligt ett misstänkt fel är och vilka andra möjligheter som finns att upptäcka och motverka sådana fel.

2.2 Kronofogdemyndighetens verksamhet, kreditupplysning och inkasso (avsnitt 3.7.10 och 16)

Skatteverket lämnar ut offentliga uppgifter från beskattningsdatabasen i elektronisk form till kreditupplysningsföretag. Uppgifter i beskattningsdatabasen får lämnas ut på medium för automatiserad behandling till den som har tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet eller bedriver kreditupplysningsverksamhet som är undantagen från tillståndsplikt. Ett par av de företag som får uppgifter i elektronisk form undantas från kravet på omfrågandekopia.

Skatteverket har i yttrande över departementspromemorian (Ds 2008:34) Ett starkare stöd för den enskildes integritet vid kreditupplysning och i yttrandet över departementspromemorian Ett teknikoberoende skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning (Ds 2013:27) föreslagit ett utökat integritetsskydd vid kreditupplysningar.

Skatteverket vidhåller sitt förslag om strykningrätt när det gäller offentliggörande på ett sådant sätt som avses i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Det innebär en författningsreglerad rättighet för fysiska personer att vända sig till den som ger ut en kreditupplysningspublikation för att få uppgifter om sig själv strukna innan uppgifterna publiceras. En sådan rätt skulle ge den enskilde en möjlighet att hindra att ekonomiska uppgifter om denne sprids fritt i samhället.

2.3 Myndigheter i sociala medier och med gilla-knappar på webben samt e-post (avsnitt 3.7.5, 3.7.7, 11.1.13 och 13)

Sociala medier

Myndigheternas användning av tjänster från sociala medier och sökmotorföretagen (t.ex. att ha myndighetskonton eller gilla-knappar på den egna webbplatsen) innebär att sociala medier, deras samarbetsparter eller företagen bakom sökmotorerna får tillgång till uppgifter om de personer som besöker myndighetens sida.

De möjliga följderna av en sådan personuppgiftsbehandling, där besökaren inte vet hur uppgifterna kan komma att användas, och hur oönskade följder i förekommande fall kan motverkas bör utredas mer.

E-post

Kommitténs bedömning grundar sig på att mejl i stor utsträckning skickas oskyddat. Om möjligheterna att skydda mejl, t.ex. genom kryptering, används i större omfattning, skulle bilden sannolikt varit en annan.

2.4 Förslag om ökad information till regering och riksdag och den fortsatta utredningen om Datainspektionens roll (avsnitt 3.7.5 och 24)

Skatteverket instämmer i att det finns ett behov för staten och även samhället i övrigt att ha en samlad överblick över utvecklingen och dess effekter för den personliga integriteten.

Skatteverket anser att Datainspektionen också bör få i uppgift att främja utvecklingen av e-förvaltningen.

I detta sammanhang vill Skatteverket påpeka att det alltid uppstår nya risker vid införande av nya tekniska lösningar men att det även finns risker i dagens manuella rutiner. En övergång från manuella lösningar till e-lösningar innebär effektiviseringar och kan göras utan att den personliga integriteten försämras.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Ingemar Hansson och föredragits av verksamhetsstrategen Åsa Johansson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Helena Dyrssen, rättschefen Gunilla Hedwall, enhetschefen Sara Enbom, sektionschefen Jonas Grönkvist samt verksamhetsstrategerna Lennart Wittberg och Jan Sjösten.

Ingemar Hansson

Åsa Johansson